

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

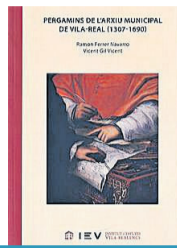
RAMON FERRER I VICENT GIL

Pergamins de l'arxiu municipal de Vila-real

Editorial:

Institut d'Estudis Vila-realencs, Ajuntament de Vila-real

Vila-real, 2023
Pàgines 447

La qualitat d'este catàleg no destinat al gran públic, sinó als historiadors i estudiosos del patrimoni documental, es deu sobretot a tres factors. En primer lloc, a l'existència d'un arxiu històric municipal tan ric com el de Vila-real, bastant incòmode dels nefasts vandalismes de la nostra accidentada història a excepció dels 827 documents que van resultar cremats el 12 de gener de 1706 per les tropes borbòniques. En segon lloc, l'excel·lència inqüestionable dels curadors, el professor Ramon Ferrer i l'arxiver Vicent Gil, responsables d'haver seleccionat, ordenat i transcrit 369 documents, amb l'annex dels índexs onomàstic, toponímic i de matèries. En tercer lloc, hem de destacar que es tracta d'una edició ben organitzada, ben impresa, que fins i tot incorpora un codi QR dels pergamins digitalitzats. Escrits en llatí administratiu, la major quantitat correspon als segles XIV (121) i al segle XVI (165).

El conjunt és una bona mostra sobre aspectes com l'economia, la política, la societat i les relacions veïnals dels vila-realencs al llarg de 383 anys. La major part els va produir la institució municipal, encara que els més importants són els que documenten la relació de la població amb la Corona. **JP**

BYUNG-CHUL HAN

Infocracia

Traducció:

Joaquín Chamorro Mielke

Editorial: **Taurus**
Barcelona, 2022
Pàgines 103

Assaig

Amb la brevetat, la intensitat i la potent capacitat de suggeriment que caracteritza el pensament i el discurs de Byung-Chul Han, va veure la llum el mes d'abril passat de 2022 aquest assaig, subtítulat *La digitalització y la crisis de la democracia* amb la qual l'autor continua mostrant-nos i dissecant lúcidament els trets definitoris del nostre món i la nostra societat –líquid, postmodern, hipermodern...–.

En aquest cas el llibre se centra en la crisi del sistema polític democràtic dominant en occident des de fa anys que, segons ell, ve degenerant fins a convertir-se en una cosa no sols diferent sinó quasi en l'oposat a allò a què s'aspirava fa unes dècades però mantenint una imatge exterior de la democràcia –llibertats, participació, drets– que finalment se'ns revela com una mera màscara, una impostura sota la qual aquelles elits que realment ostenten el poder –sense sotmetre's mai a cap mena de control ciutadà objectiu o objectivable– afebleixen consciència i premeditadament el grau de consciència ciutadana a través dels mitjans que el propi Han ja va descriure en el seu treball *Psicopolítica*, en el qual s'advertia una creixent importància dels mitjans i

recursos digitals en l'activitat pública.

Per això aquest *Infocracia* s'estructura en cinc parts. La segona d'elles dona títol a tot el volum i ens descriu aquest procés de degeneració de la informació en desinformació, espectacle, propaganda subliminal, joc, plaer i diversió davant un món convertit en «relat» (és a dir, en ficció una atractiva, consumible per un públic abduït per les pantalles dels ordinadors, dels telèfons mòbils o de les plataformes de televisió i *agregadors de continguts*).

La restants quatre seccions de llibre que l'acompanyen tenen títols tan explícits com «El règimen de la informació» –en ella es descriu el trànsit del que l'autor diu «capitalisme industrial», disciplinari i impositiu a un altre capitalisme de tall informatiu en el qual l'emocional i l'inconscient es converteix en un instrument polític de primer ordre–, «El fin de la acción comunicativa»; «La democracia es una comunidad de oyentes» –la comunicació digital com a comunicació sense comunitat destrueix la política basada a escoltar, afirma en ella l'autor–; «Racionalidad digital» –centrada en l'absolut domini del «dadisme» en els nostres dies i en la conversió de l'ésser humà en un mer conjunt de dades– i «La crisis de la verdad» –sobre l'actual desconnexió entre informació i realitat que afavoreix les *fake news* en «un Estat totalitari construït sobre la mentida total» en el qual segons l'autor «dir la veritat és un acte revolucionari»– recordant el treball del professor Enrique Herreras titulat *Lo que la postverdad esconde*.

Un nou treball d'un autor que, al mateix temps que insisteix en el ja dit en altres assajos previs, manté intacta la seua capacitat per a atraure i mantindre l'atenció de lector mitjançant un discurs en el qual el pensament i la poèticitat del llenguatge van lligats. Un llibre breu i intens, inquietant, que no hauríem d'ignorar en cap concepte. **JMSR**

GABRIEL GARCÍA FRASQUET

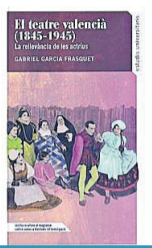
El teatre valencià (1845-1945)

Editorial:

Institució Alfons el Magnànim - CVEI

València, 2022
Pàgines 386

Història del teatre

El 1832 es va inaugurar a València el Teatre Principal. El seu públic era la classe benestant urbana; les classes populars anaven a altres locals, com el Teatre de la Princesa (1853), el Teatre de la Marina (1865). En aquesta època es construïren teatres en poblacions valencianes pròsperes: Castelló de la Plana (1846), Sagoró (1864), Borriana (1875).

L'autor ha estudiat l'evolució del teatre valencià al llarg d'un segle, i ha prestat una atenció especial a les actrius, molt populars en la seua època i hui grans desconegudes: Amàlia Mondéjar, Maria Agostí, Loreto Bru, Antònia Colom, Emília Clement. També ha indicat les companyies que es van formar a Castelló els primers anys del segle XX: la Societat Obrera Instructiva Teatral, la Societat Teatral El Liceu. I pels anys vint: la Peña Teatral, la Linares Rivas (amb Diego Perona i Carme Sàbat), la Companyia de Comèdies Valencianes, amb Carolina Bayer, Rosa Camany, Carme Dolz, Carolina Espinosa, Lledó Forcada, Natàlia Pitarich, Empar Medina, Maria Roca, i la companyia de Vicente Broseta, que s'havia establert en el Principal de Castelló, el Saló Tàrrrega de Vila-real i el Teatre Oberon de Borriana. Un estudi rigorós i divulgatiu. **JP**

destaquem...

El nostre vincle (perdut) amb la naturalesa i les estacions

El nostre cervell no ha viscut una època com l'actual, plagada d'estímul que ja no procedeix únicament de la naturalesa, sobreinformada, saturada. A vegades, dubto que sigui capaç d'assimilar tota aquesta pasterada de dades, d'experiències i impulsos provinents de milers i milers de canals, suports... Som conscients del món, del seu ritme? Apreciem veritablement la seua essència? Aconsegüim gaudir d'una relació plena amb ell, respectant-ho? Ens interessem per ell?

Una cosa tan simple com un canvi d'estació pot resultar merament anecdòtic però tanca un univers extraordinari de variacions, petites o no, que imprimeixen una velocitat diferent en la pròpia naturalesa i en nosaltres mateixos. No obstant això, ara com ara, aquests canvis són imperceptibles i no perquè realment ho siguin davant la nostra mirada, sinó perquè hem deixat d'interessar-nos per ells, la qual cosa diu poc de l'afecte que demostrem

per aquest cosmos del qual formem part, encara que hi ha excepcions, és clar.

Un altre aspecte fonamental en la nostra contemporaneïtat és el respecte i interès (o ganes d'aprendre) per altres cultures alienes a la del nostre cercle més pròxim. Només així una amplia la seua mirada, l'enriqueix, i s'adona que no pot donar res per assegut, ni categoritzar el que no es pot categoritzar. Així, quan parlem de quantes estacions té l'any, hauríem de començar a reconèixer que no són quatre, o que no són únicament quatre, ja que depenent del punt geogràfic del planeta en el qual estàs, les condicions meteorològiques varien establint noves (o diferents més aviat) maneres de «classificar» aquestes estacions. Això és una cosa que he assimilat en llegir el breu i deliciós assaig de **Ryoko Sekiguchi** *Nagori* (Periférica).

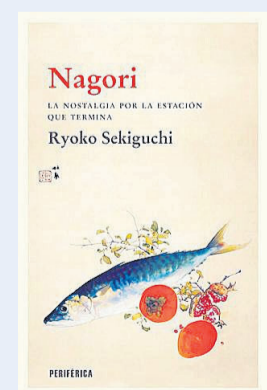
La poeta i traductora nipona, que és també crítica gastronòmica, aprofundeix en un con-

cepte, «nagori», que ens convida a veure amb altres ulls les temporades dels aliments, de la naturalesa en si, i ho fa creant una atmosfera delicada en la qual aflora un sentiment de nostàlgia intens per com miràvem i enteníem el món, per com articulàvem el seu moviment, respectant al màxim els cicles de la vida. En aquest sentit, parlar o referir-se a un determinat fruit, a la seua olor i sabor, i a com aquests poden oferir múltiples i complexos matisos en canviar d'estació, és una cosa necessària perquè molts de nosaltres hem oblidat aquestes sensacions que sempre han estat aquí, al nostre abast.

Oferint-nos un recorregut singular per la saviesa i poesia japonesa, així com per alguns passatges de la seva història, Sekiguchi ens diu que «la sensibilitat neix de les paraules», que existeix el temps lineal i el cíclic (i que és important reconèixer-los), que la vida de la naturalesa que ens envolta transcendeix la nostra imaginació, que «les estacions són ponts que ens vinculen amb els altres éssers vius» o que aquestes mateixes estacions «són un sentiment, una emoció» i que entaullem amb elles una relació íntima i personal que no hauríem de menysprear, més aviat al contrari, perquè, al cap i a la fi, parlem de la vida. **ERIC GRAS**

RYOKO SEKIGUCHI

Nagori

Traducció: **Regina López Muñoz**

Editorial: **Periférica**

Càceres, 2023

Pàgines 136

Assaig